

Vår referanse:

Deres referanse:

Dato:

08.05.2026

parat

Til:

Omstillingskommisjonen

Kopi:

Finansdepartementet

P.b 9029 Grønland
0133 Oslo

Tlf 21 01 36 00

post@parat.com
parat.com

NO 971 480 270

Innspill til kommisjonens arbeid

Parat viser til regjeringens oppnevning av omstillingskommisjonen og ønsker med dette å oversende et tidlig politisk innspill til kommisjonens arbeid.

Norge står overfor store strukturelle endringer knyttet til arbeidskraft, produktivitet, geopolitisk uro, energi og omstilling av norsk økonomi. Parat mener det er viktig at arbeidslivsperspektivet får en tydelig plass i kommisjonens problemforståelse, analyser og anbefalinger.

Omstilling handler etter Parats syn ikke bare om teknologi, næringsutvikling og økonomi, men også om arbeid, kompetanse, sysselsetting og samfunnets samlede evne til å håndtere endringer over tid.

Parats hovedstyre behandlet saken i møte 07.05.2026 og stiller seg bak innspillet.

Bakgrunn

Regjeringen har oppnevnt en omstillingskommisjon som skal vurdere hvordan norsk økonomi og samfunn kan møte langsiktige strukturelle endringer.

Kommisjonen er satt ned i en situasjon der Norge står overfor flere parallelle utfordringer: knappere tilgang på arbeidskraft, svakere produktivetsvekst, økte krav til offentlig sektor, økt geopolitisk uro og en økonomi som over tid vil bli mindre avhengig av olje- og gassinntekter.

Omstilling kan derfor ikke lenger behandles som et avgrenset næringspolitisk spørsmål. Det handler om hvordan Norge skal sikre fortsatt høy verdiskaping, høy sysselsetting og bærekraftige velferdsordninger i en ny økonomisk og sikkerhetspolitisk virkelighet. Perspektivmeldingen 2024, utviklingen i Europa og den sikkerhetspolitiske situasjonen er viktige deler av bakteppet.

Den sikkerhetspolitiske utviklingen gjør også omstilling til et spørsmål om nasjonal kapasitet og beredskap. Tilgang på energi, kompetanse, arbeidskraft og produksjonskapasitet blir i økende grad viktig for samfunnets evne til å håndtere endringer og kriser.

I startfasen av kommisjonens arbeid formes problemforståelsen og prioriteringene. Parat ønsker derfor å bidra tidlig med et tydelig arbeidslivsperspektiv inn i kommisjonens arbeid.

Omstilling må etter Parats syn ikke bare måles i teknologi og nye næringer, men også i konsekvensene for arbeid, kompetanse og deltakelse i arbeidslivet.

Perspektivmeldingen 2024 peker på lavere vekst i arbeidsstyrken samtidig som behovene i offentlig sektor øker. Dette gjør bedre bruk av arbeidskraft, høyere produktivitet og økt sysselsetting til sentrale spørsmål for kommisjonens arbeid.

Perspektivmeldingen peker samtidig på at utfordringene ikke kan løses gjennom økt pengebruk alene, men vil kreve høyere produktivitet, bedre bruk av arbeidskraft og større gjennomføringsevne.

Parat mener derfor at kommisjonen bør vurdere hvordan høy sysselsetting, arbeidslinjen og den norske modellen kan være en del av svaret på utfordringene Norge står overfor.

Vårt utgangspunkt

Parats arbeidslivs- og samfunnspolitiske program bygger på at arbeid til alle, høy sysselsetting og et organisert arbeidsliv er avgjørende for norsk verdiskaping og samfunnsutvikling. Dette er også utgangspunktet for Parats innspill til omstillingskommisjonen.

Parat mener omstillingen av norsk økonomi må bygge på arbeid, kompetanse og verdiskaping. Høy sysselsetting, små forskjeller og høy tillit er blant Norges viktigste fortrinn i møte med økende omstillingsbehov.

Arbeidslinjen står sentralt i Parats politikk. Arbeid gir økonomisk selvstendighet for den enkelte og er avgjørende for verdiskaping og bærekraftige velferdsordninger. Det må lønne seg å jobbe, og flere må få reell mulighet til å delta i arbeidslivet.

Når Norge går inn i en periode med knappere tilgang på arbeidskraft, blir høy sysselsetting og bedre bruk av kompetanse enda viktigere. Flere må i arbeid, og flere må stå lenger i arbeid.

På denne bakgrunnen vil Parat særlig løfte frem følgende perspektiver i kommisjonens arbeid:

- Omstilling må ta utgangspunkt i arbeid, verdiskaping og høy sysselsetting
- Arbeidslinjen må ligge fast, og det skal lønne seg å jobbe
- Den norske modellen og partssamarbeidet må styrkes
- Bedre bruk av arbeidskraft og høyere produktivitet må prioriteres
- Kompetanse og livslang læring må styrkes
- Offentlig sektor må være en sentral omstillingsaktør
- Styring, forenkling og offentlig kapasitet må forbedres
- Tilgang på kraft og energi må sikres
- Grønn omstilling må skape arbeidsplasser og verdiskaping
- Omstilling må bidra til arbeidsplasser i hele landet
- Beredskap og samfunnssikkerhet må være en del av omstillingen
- Norges forhold til Europa må inngå i problemforståelsen
- Tempo og gjennomføringsevne må styrkes

Parat mener disse perspektivene bør inngå i kommisjonens problemforståelse, analyser og anbefalinger fra starten av arbeidet.

Omstilling må ta utgangspunkt i arbeid, verdiskaping og høy sysselsetting

Parat mener kommisjonens arbeid bør ta utgangspunkt i en av de viktigste forutsetningene for norsk verdiskaping: høy sysselsetting og et organisert arbeidsliv.

Norge vil over tid bli mindre avhengig av olje- og gassinntekter. Utvikling av nye næringer og arbeidsplasser blir derfor avgjørende for fremtidig verdiskaping. Omstillingspolitikken må bidra til nye arbeidsplasser, høy sysselsetting og økonomisk bærekraft i en økonomi med lavere petroleumsinntekter.

Omstilling handler etter Parats syn ikke bare om nye næringer og teknologi, men også om arbeid, kompetanse og økonomisk bærekraft. Høy sysselsetting må derfor være et overordnet mål for omstillingsarbeidet.

Parat mener den norske modellen og partssamarbeidet vil være en av Norges viktigste styrker i møte med økende omstillingsbehov. Høy sysselsetting, små forskjeller og godt samarbeid mellom partene i arbeidslivet har over tid bidratt til både stabilitet og omstillingsevne. Når omstillingsbehovet øker, blir dette enda viktigere.

Arbeidslinjen må ligge fast. Det skal lønne seg å jobbe, og flere må få mulighet til å delta i arbeidslivet. Dette er viktig både for den enkelte og for finansieringen av velferdsstaten.

Parat mener omstilling er et virkemiddel, ikke et mål i seg selv. Målet må være økt verdiskaping, høyere produktivitet og en velferdsstat som kan finansieres over tid.

Parat vil særlig be kommisjonen vurdere hvordan den norske modellen og partssamarbeidet kan bidra til å styrke Norges omstillingsevne i årene framover.

Produktivitet og bedre bruk av arbeidskraft

Norsk økonomi går inn i en periode med knappere tilgang på arbeidskraft, samtidig som behovene øker i både offentlig og privat sektor. Bedre bruk av arbeidskraft og høyere produktivitet blir derfor avgjørende.

Parat vil særlig be kommisjonen vurdere hvordan Norge kan få mer ut av arbeidskraften vi har. Dette handler om bedre bruk av kompetanse, bedre organisering av arbeid, ny teknologi og evne til å flytte arbeidskraft dit behovene er størst. Det innebærer også å flytte ressurser fra interne oppgaver til førstelinjen og tjenesteproduksjon.

Samtidig mener Parat det er viktig at kommisjonen vurderer hvordan rapportering, styring og administrative oppgaver påvirker bruken av arbeidskraft. Mange virksomheter opplever at stadig mer tid går med til dokumentasjon og interne prosesser. Dette binder opp kompetanse som i større grad kunne vært brukt til tjenester og verdiskaping.

Bedre ledelse, tydeligere prioriteringer og mindre unødvendig byråkrati kan bidra til å frigjøre kapasitet. Når arbeidskraften blir knappere, blir det viktigere å bruke kompetansen der den gir størst effekt.

Parat mener omstilling også handler om å få flere inn i arbeidslivet. Norge har fortsatt et potensial for økt arbeidsdeltakelse, blant annet blant unge som faller utenfor, personer med nedsatt arbeidsevne og andre med svak tilknytning til arbeidslivet.

Kompetanseutvikling gjennom hele yrkeslivet blir en sentral del av omstillingsstrategien. Digitalisering og ny teknologi kan bidra til bedre ressursutnyttelse og høyere produktivitet, men stiller også nye krav til kompetanse og organisering.

Parat mener tiltak som gir bedre bruk av arbeidskraft, høyere produktivitet og økt arbeidsdeltakelse bør stå sentralt i kommisjonens anbefalinger.

Kompetanse og livslang læring som grunnlag for omstilling

Parat mener omstilling forutsetter kompetanse – både for å utvikle nye næringer og for å lykkes med omstilling i eksisterende virksomheter.

Parat vil derfor be kommisjonen legge vekt på livslang læring, etter- og videreutdanning og tettere samarbeid mellom utdanning og arbeidsliv. Arbeidstakere må ha reelle muligheter til kompetanseutvikling gjennom hele yrkeslivet.

En arbeidsstyrke med oppdatert kompetanse står bedre rustet til å møte teknologiske endringer, nye krav og endringer i næringsstrukturen. Kompetansepolitikken må derfor ses i sammenheng med arbeidslivspolitikken.

Omstilling vil også kreve større mobilitet i arbeidsmarkedet. Arbeidskraft og kompetanse må lettere kunne flyttes mellom sektorer, næringer og regioner.

Parat mener derfor det er viktig at kommisjonen vurderer hvordan kompetansepolitikken kan bidra til økt mobilitet og bedre bruk av den samlede kompetansen i norsk økonomi, samt hvordan flere kan få reelle muligheter til etter- og videreutdanning gjennom hele yrkeslivet.

En bærekraftig velferdsstat forutsetter høy sysselsetting

Parat mener kommisjonens arbeid må ses i sammenheng med velferdsstatens bærekraft.

De offentlige velferdsordningene er en bærebjelke i det norske samfunnet, og må samtidig være økonomisk bærekraftige. Ordninger som sykelønn, uføretrygd og arbeidsavklaringspenger skal gi trygghet når det trengs, men også understøtte arbeidslinjen.

Når omstillingsbehovet øker, blir dette særlig viktig. Høy sysselsetting og lavt utenforskap er avgjørende for finansieringen av velferdsstaten og for legitimiteten til ordningene.

Parat mener omstilling og velferdsstatens bærekraft henger tett sammen. Lykkes Norge med høy sysselsetting og økt verdiskaping, styrkes grunnlaget for velferden. Lykkes vi ikke, svekkes det.

Offentlig sektor som omstillingsaktør

Parat mener offentlig sektor må ha en tydelig plass i kommisjonens arbeid.

Offentlig sektor spiller en avgjørende rolle i norsk økonomi. Den er en stor arbeidsgiver, en viktig bestiller og en sentral aktør i utviklingen av ny kompetanse og nye løsninger.

Omstilling diskuteres ofte som et spørsmål for privat næringsliv. Etter Parats syn er ikke det tilstrekkelig. Offentlig sektor er både en del av utfordringsbildet og en del av løsningen.

Skal Norge lykkes med omstilling, må offentlig sektor ha kapasitet til å levere tjenester, ta i bruk ny teknologi og håndtere knapphet på arbeidskraft. Offentlig sektors omstillingsevne vil derfor være viktig for Norges samlede omstillingsevne.

Parat vil særlig be kommisjonen vurdere hvordan offentlig sektor kan styrkes som omstillingsaktør, blant annet gjennom bedre organisering, bedre ressursutnyttelse og økt bruk av teknologi.

Kraft, energi og omstilling

Parat mener tilgang på kraft og energi vil være en forutsetning for omstilling av norsk økonomi i årene framover.

Flere analyser peker på at kraftbalansen i Norge vil bli strammere. Manglende tilgang på kraft og nettkapasitet har allerede ført til at planlagte industrietableringer er utsatt eller avlyst. Dette kan få konsekvenser for verdiskaping, sysselsetting og regional utvikling.

Uten tilstrekkelig kraft vil det bli vanskelig å utvikle nye næringer og arbeidsplasser. Parat mener energipolitikken, kraftproduksjon og nettutbygging må ses som en sentral del av Norges omstillingsevne.

Dette handler både om økt kraftproduksjon, bedre utnyttelse av eksisterende kapasitet og raskere gjennomføring av nødvendige utbygginger.

Samtidig må hensynet til natur, lokalsamfunn og legitimitet ivaretas. For å sikre tilstrekkelig tempo i utbygging av ny kraftproduksjon, mener Parat det bør vurderes hvordan lokalsamfunn i større grad kan ta del i verdiskapingen.

Tilgang på stabil og konkurransedyktig kraft har historisk vært et viktig konkurransefortrinn for norsk industri. Dette vil også være avgjørende for Norges evne til å lykkes med omstilling i årene framover.

Parat mener også det er viktig at kommisjonen vurderer behovet for en bredere energimiks, hvor flere energikilder vurderes parallelt. Dette kan bidra til å sikre tilstrekkelig kraft, styrke energisikkerheten og legge til rette for ny industri og verdiskaping.

Grønn omstilling og arbeidsplasser

Klimaendringer og behovet for utslippskutt vil påvirke norsk økonomi, arbeidsplasser og kompetansebehov i årene framover.

Parat mener grønn omstilling må kombineres med høy sysselsetting og utvikling av nye arbeidsplasser. Klimapolitikken må bidra til verdiskaping, ikke bare til reduksjon av utslipp.

Omstillingen vil skape nye muligheter, men også utfordringer for eksisterende arbeidsplasser og næringer. Etter Parats syn må arbeidslivsperspektivet derfor være en tydelig del av omstillingsarbeidet.

Parat vil særlig be kommisjonen vurdere hvordan grønn omstilling kan bidra til nye arbeidsplasser, utvikling av eksisterende industri, kompetanseutvikling og regional verdiskaping i hele landet.

Prinsippet om at forurenser betaler må ligge fast. Samtidig mener Parat det er viktig at omstillingen gjennomføres på en måte som sikrer legitimitet, forutsigbarhet og et inkluderende arbeidsliv.

Styring, offentlig kapasitet og behovet for forenkling

Parat mener kommisjonens arbeid må ta utgangspunkt i offentlig sektors kapasitet og gjennomføringsevne. Omstilling handler ikke bare om mål og ambisjoner, men om evnen til å gjennomføre endringer i praksis.

Offentlig sektor står overfor en vedvarende kapasitetsutfordring. Når arbeidskraften blir knappere, må tilgjengelige ressurser brukes bedre. Forenkling blir derfor avgjørende for å frigjøre kapasitet til kjerneoppgaver og omstilling.

Parat opplever at stadig mer arbeidskraft bindes opp i rapportering, dokumentasjon, kontroll og interne prosesser. Dette skjer både i offentlig og privat sektor, men er særlig synlig i deler av offentlig sektor hvor krav til styring og rapportering over tid har vokst betydelig. Resultatet er at tid og kompetanse flyttes bort fra førstelinjen, tjenesteproduksjon og utviklingsarbeid.

Samtidig møter mange virksomheter et økende krysspress mellom nye oppgaver, høyere forventninger og begrenset kapasitet. Når arbeidskraften blir knappere, blir det enda viktigere å prioritere tydeligere og bruke ressursene der de gir størst effekt. Bedre samsvar mellom oppgaver, mål og ressurser vil derfor være viktig for offentlig sektors omstillingsevne.

Parat mener forenkling er et område hvor myndighetene har et direkte handlingsrom. Styring, rapportering og regelverk kan endres gjennom politiske beslutninger og administrative grep.

Parat vil derfor særlig be kommisjonen vurdere behovet for en helhetlig gjennomgang av offentlig sektor, med særlig vekt på forenkling og bedre ressursutnyttelse. En slik gjennomgang bør omfatte arbeidsdeling mellom stat og kommune, rapporteringskrav, styringslinjer, kontrollregimer og administrative prosesser.

Målet må være å redusere unødvendig kompleksitet og frigjøre kapasitet til tjenester, utvikling og omstilling.

Parat mener styringen i større grad bør baseres på tydelige mål, tillit og profesjonelt skjønn. Samtidig må ansvar følges av fullmakter, slik at ledere får reelt handlingsrom til å prioritere og organisere tjenestene.

Regional omstilling, geografi og nasjonal kapasitet

Parat mener omstillingspolitikken må ta høyde for at omstilling vil slå ulikt ut i ulike deler av landet. Næringsstruktur, kompetansemiljøer og tilgang på arbeidskraft varierer mellom regioner. En omstillingspolitikk som ikke tar geografiske forskjeller på alvor, kan forsterke ulikhet og svekke både verdiskaping og tillit.

Parat vil derfor be kommisjonen vurdere hvordan omstillingspolitikken kan bidra til arbeidsplasser i hele landet, styrke regionale kompetansemiljøer og sikre bærekraftige lokalsamfunn.

Pandemi, krig og geopolitisk uro har vist hvor sårbare internasjonale verdikjeder kan være. For et lite og åpent land som Norge reiser dette spørsmålet om hvilken kompetanse, produksjon og kapasitet det er viktig å opprettholde nasjonalt.

Erfaringene fra pandemien og den sikkerhetspolitiske utviklingen de siste årene har også aktualisert behovet for beredskapslagre av kritiske innsatsfaktorer, som drivstoff, matvarer, medisiner og medisinsk utstyr. Dette reiser spørsmål om hvor stor grad av egenberedskap Norge bør ha, og hvilke ressurser det er nødvendig å sikre nasjonal kontroll over.

Dette må også ses i sammenheng med evnen til egenproduksjon og egenforsyning. Beredskapslagre kan dekke kortsiktige behov, men over tid vil tilgang på nasjonal produksjonskapasitet være avgjørende for å redusere sårbarhet.

Omstilling handler derfor ikke bare om vekst der forutsetningene allerede er best, men også om å sikre verdiskaping, arbeidsplasser og kompetanse i hele landet. Dette kan bidra til bedre beredskap, bedre ressursutnyttelse og en mer balansert samfunnsutvikling.

Parat vil derfor særlig be kommisjonen vurdere hvordan omstillingspolitikken kan bidra til å styrke nasjonal kapasitet, redusere sårbarhet og sikre verdiskaping og arbeidsplasser i hele landet, herunder hvordan beredskapslagre og nasjonal produksjon av kritiske varer kan inngå som en del av en helhetlig beredskaps- og omstillingspolitikk.

Omstilling og samfunnsikkerhet

Den sikkerhetspolitiske situasjonen har endret seg de siste årene. Økt geopolitisk uro, mer uforutsigbar handel og større usikkerhet i globale verdikjeder gjør at omstilling også må ses i lys av samfunnsikkerhet og beredskap.

Parat mener omstilling derfor ikke bare handler om økonomisk utvikling, men også om evnen til å håndtere kriser og uforutsette hendelser. Tilgang på kritisk kompetanse, nasjonal verdiskaping og velfungerende arbeidsmarkeder blir viktigere i en mer urolig verden.

Parat vil derfor be kommisjonen vurdere hvordan omstillingspolitikken kan bidra til økt beredskap, styrket nasjonal kapasitet og større evne til å håndtere endringer over tid.

Norges forhold til Europa

Parat mener utviklingen i Europa og endringer i den internasjonale økonomien må være en del av kommisjonens problemforståelse.

Norsk økonomi er tett integrert med Europa. Omstillingen i Europa vil derfor påvirke Norge direkte, blant annet gjennom energimarkedet, industripolitikken, arbeidsmarkedet og konkurransevilkårene for norsk næringsliv.

Samtidig ser vi at flere land i økende grad vektlegger nasjonal og regional industripolitikk. EU har lansert initiativer som prioriterer europeisk produksjon og leverandørkjeder. Dette kan styrke europeisk industri, men skaper også utfordringer for land utenfor EU, som Norge.

For en liten og åpen økonomi kan økt proteksjonisme og mer regionaliserte verdikjeder få store konsekvenser. Norsk næringsliv er avhengig av tilgang til europeiske markeder og like konkurransevilkår.

Den regelstyrte verdensordenen er samtidig i endring. Økt geopolitisk rivalisering og mer uforutsigbar handelspolitikk skaper nye rammebetingelser for norsk økonomi.

Parat vil derfor be kommisjonen vurdere hvordan utviklingen i Europa, økt proteksjonisme og endringer i handelsregimer påvirker norsk arbeidsliv, verdiskaping og nasjonalt handlingsrom.

Tempo og gjennomføringsevne

Parat mener tempo og gjennomføringsevne vil være avgjørende for om Norge lykkes med omstilling i årene framover.

Norge er på flere områder gode til å identifisere utfordringer, men svakere til å følge opp med tilstrekkelig tempo. Dette gjelder særlig der det kreves samordning mellom politikk, forvaltning, kompetanse og næringsutvikling.

Parat mener derfor det er viktig at kommisjonen ikke bare beskriver hva som må gjøres, men også peker på hva som hindrer fremdrift. Det kan handle om kapasitet, styring, regelverk eller manglende evne til å prioritere. Parat mener dette i økende grad handler om offentlig gjennomføringsevne og evnen til å omsette politiske mål til praktisk handling.

Skal Norge lykkes med omstilling, må vi bli bedre til å omsette kunnskap og politiske mål i handling. Parat vil derfor be kommisjonen foreslå grep som kan styrke gjennomføringsevnen i politikk og forvaltning.

Oppsummering

Parat mener at omstillingen av norsk økonomi må ta utgangspunkt i arbeid, høy sysselsetting og bedre bruk av arbeidskraft. Dette bør være et hovedperspektiv for omstillingskommisjonens arbeid.

Parat vil særlig be kommisjonen legge følgende til grunn for sitt arbeid: arbeidslinjen, bedre bruk av arbeidskraft, tilgang på kraft og energi, forenkling av offentlig sektor og økt gjennomføringsevne i offentlig politikk.

Det må lønne seg å jobbe, og flere må få mulighet til å delta i arbeidslivet. Dette er avgjørende for verdiskaping, velferdsstatens bærekraft og et samfunn med små forskjeller.

Bedre bruk av arbeidskraft, høyere produktivitet og økt arbeidsdeltakelse blir særlig viktig i en periode med knappere tilgang på arbeidskraft. Samtidig må kompetanse og livslang læring være en forutsetning for omstilling.

Parat mener offentlig sektor må være en sentral omstillingsaktør. Styring, forenkling og bedre ressursutnyttelse kan frigjøre kapasitet og styrke gjennomføringsevnen.

Tilgang på kraft og energi er en forutsetning for omstilling og utvikling av nye arbeidsplasser. Samtidig må grønn omstilling bidra til verdiskaping og sysselsetting i hele landet.

Omstillingen må også ses i lys av den sikkerhetspolitiske utviklingen og endringer i Europas økonomi. Økt geopolitisk uro og mer uforutsigbare verdikjeder gjør beredskap og gjennomføringsevne viktigere.

Parat ber om at disse perspektivene inngår i kommisjonens problemforståelse, analyser og anbefalinger fra starten av arbeidet. Formålet er å bidra til at arbeid, sysselsetting og bedre bruk av arbeidskraft blir et bærende premiss for omstillingen av norsk økonomi.

Med hilsen

Unn Kristin Olsen
Leder

Arve Sigmundstad
Fagsjef, samfunns-
og myndighetskontakt